

Udsatterådet

2019

Årsberetning

Albertslund Kommune

Årsberetning 2019 for Udsatterådet i Albertslund kommune

Indledning

Udsatterådet blev oprettet i foråret 2018, og Udsatterådet har med udgangen af 2019 eksisteret i godt halvandet år.

Denne beretning indeholder en beskrivelse af Udsatterådets forståelse formålet, hvilke aktiviteter Udsatterådet har haft i 2019 og Udsatterådets vurdering af, i hvor høj grad aktiviteterne lever op til formålet. Beretningen indeholder desuden en oversigt over, hvad de bevilgede midler er blevet brugt til.

Formål med Albertslund Udsatteråd

Ifølge Udsatterådets forretningsorden §§ 1 og 2 er formålet med Udsatterådet at være talerør for lokale borgere, som er i en udsat social livssituation. Udsatterådet skal således øge muligheden for at borgere i en socialt udsat livssituation kan komme til orde og derigennem få medindflydelse. Desuden skal Udsatterådet rådgive relevante politiske udvalg i forhold, der vedrører udsatteområdet. Formålet er besluttet af kommunalbestyrelsen.

Udsatterådet forstår borgere, der er i en socialt udsat livssituation, som borgere, der er i særlig risiko for stigmatisering og som lever et liv, som gennemsnittet ikke forstår. En socialt udsat livssituation kan karakteriseres ved et eller flere af nedenstående udfordringer:

- vanskeligheder ved at få fodfæste på uddannelses- og/eller arbejdsmarkedet
- vanskeligheder med at fastholde egen bolig
- et liv er præget af ensomhed
- vanskeligheder med at fungere i samfundet og fx have problemer med at finde rundt i de kommunale, regionale og statslige systemer
- ikke at være i stand til at få eller drage nytte af den hjælp, man som borger er berettiget til
- et liv præget af fattigdom, dvs. at have en indkomst og en formue under lavindkomstgrænsen, som er Danmarks Statistiks definition på fattigdomsgrænsen

Ifølge formålet skal Udsatterådet være talerør for borgere i Albertslund kommune, hvis liv er præget af et eller flere af ovenstående udfordringer. I Den danske Ordbog defineres talerør som "person, medie eller andet der, eventuelt efter indbyrdes aftale, udtaler sig på nogens vegne, eller som er fortaler eller repræsentant for nogens idéer".

Udsatterådets medlemmer har forskellig viden om og erfaringer med nogle af de problemstillinger, som karakteriserer en socialt udsat livssituation. Udsatterådets medlemmer har desuden kontakt med nogle af de borgere, der er i en socialt udsat livssituation. Dette gør at Udsatterådet ser sig i stand til at vurdere, hvilke problemstillinger, det er relevant for Udsatterådet at arbejde med.

Det andet led i formålet er, at Udsatterådet skal rådgive relevante politiske udvalg. Udsatterådet vurderer, at de relevante politiske udvalg er Social- og Sundhedsudvalget, Erhvervs- og beskæftigelsesudvalget og Børne- og Skoleudvalget.

Sammensætning og medlemmer

Ved udgangen af 2019 havde Udsatterrådet 10 medlemmer og tre suppleanter. Medlemmerne i Udsatterrådet afspejler de retningslinjer, som er beskrevet i forretningsordenens § 3. Suppleanter indkaldes til alle møder. I løbet af 2019 er to medlemmer stoppet, og to nye er blevet udpeget.

Aktiviteter i 2019

Antal møder og mødedeltagelse

I 2019 er der blevet afholdt seks møder. Mellem syv og ti medlemmer og suppleanter har deltaget i de enkelte møder med et gennemsnit på 8,5 pr. gang.

Arbejdstemaer og -opgaver 2019

- Socialt frikort

Den 1.1.2019 trådte en ny lov i kraft om en to-årig forsøgsordning med et socialt frikort. Det sociale frikort er en mulighed for, at mennesker med særlige sociale problemer fx, misbrug, hjemløshed, psykiske vanskeligheder kan få et arbejde uden at lønnen fratrækkes skat og sociale ydelser. Udsatterrådet har i 2019 arbejdet på at få viden om det sociale frikort ud til målgruppen og at ansøgningsproceduren er enkel. Udsatterrådet har sendt opfordringer og kommentarer til SUS, EBU og Kommunalbestyrelsen med forskellige forslag til at sikre implementering af loven. Udsatterrådet har desuden haft en artikel i AP Posten om det sociale frikort. På kommunalbestyrelsesmødet i september blev et forslag fra Enhedslisten og Dansk Folkeparti vedtaget, hvor forvaltningen blev pålagt en opprioritering af opgaven med at udbrede kendskabet til det sociale frikort blandt målgruppen.

- Gladpakker

I eftersommeren blev Udsatterrådet kontaktet af Stop Spild Lokalt Albertslund med henblik på at etablere en ordning, der sikrer at de mest udsatte borgere får del i den overskudsmad, som Stop Spild indsamler. Der blev indgået en aftale om ugentlige uddelinger af pakker med mad - Gladpakker. Stop Spild Lokalt Albertslund har ansvaret for at pakke Gladpakkerne, og Udsatterrådet har ansvaret for få kontakt med borgere i målgruppen samt udlevering af Gladpakker.

Udsatterrådet oprettede en ordning med en frivillig sagsbehandler, som varetages af to medlemmer af Udsatterrådet. Den frivillige sagsbehandlers opgave er at sikre at modtageren af Gladpakker tilhører målgruppen, og at modtageren er indforstået med at udlevere telefonnummer og adresse, hvis Gladpakken skal leveres til hjemmet samt om modtageren har specielle behov, f.eks. diabetes.

De frivillige sagsbehandlere har haft mange samtaler samt opfølgning i forbindelse med visitationen til modtagelse af Gladpakker. Modtagerne af Gladpakker har typisk komplekse problemstillinger med en eller flere af følgende udfordringer:

- økonomi: her er alle på en eller anden slags overførselsindkomst, og dermed også arbejdsløshed, gæld, store tandlægeudgifter eller medicinudgifter eller udgifter i forbindelse med flytning.
- stor familie med mange børn eller enlig forsørger med børn
- enlige ældre uden nogen familie eller venner til at hjælpe
- psykiske udfordringer fx angst, depression og diverse psykiske sygdomsdiagnoser
- fysisk sygdom fx diverse kroniske sygdomme, inkl. KOL, nervebetændelse samt eftervirkninger efter hjerneblødning, operation m.m. Dertil midlertidig sygdom.
- tidligere hjemløse
- tidligere eller nuværende misbrugere

Flere er blevet henvist til den frivillige sagsbehandler fra bostøtte, støtte-kontaktpersoner, mentor eller sagsbehandler. Den frivillige sagsbehandler har desuden på modtagernes vegne haft kontakt med sagsbehandler, hjemmepleje m.m.

Gladpakkeordningen startede op den 4.10 og indtil den 31.12. er der blevet uddelt 179 Gladpakker, 19 i oktober, 80 i november og 80 i december. I alt fik 40 husstande med 54 voksne og 17 børn leveret Gladpakker i 2019. Ordningen med gladpakker fortsætter i 2020.

- Fællesspisning af overskudsmad

Stop Spild og Opstandelseskirken har etableret gratis fællesspisning tre gange om måneden. Her deltager flere af de økonomisk trængte og psykisk udfordrede borgere, da det er gratis og uden tilmelding.

Fællesspisningen den 6. november indgik i det landsdækkende netværk Danmark spiser Sammen, hvor Udsatterådet sørgede for musikalsk underholdning.

- Gratis morgenmad til skoleelever

Flere undersøgelser peger på vigtigheden af, at børn får et sundt morgenmåltid, men også at alle forældre ikke har mulighed for at give deres børn dette. Udsatterådet besluttede derfor at gennemføre en undersøgelse af behovet for at oprette et tilbud om gratis morgenmad på skolerne i Albertslund. I foråret sendte Udsatterådet et spørgeskema til alle skoler for at indsamle oplysninger om eksisterende muligheder for morgenmad, og om der var behov for yderligere tilbud. Ingen af skolerne oplevede, at der var behov for et gratis morgenmåltid. Udsatterådet besluttede at kontakte en af skolerne for at høre, om den ville indgå i et pilotprojekt med gratis morgenmad, og herigennem få erfaringer med en sådan ordning. Skolen ønskede dog ikke at indgå i forsøgsordningen.

- Bisidderordning for udsatte grupper

På grund af arbejdet med det sociale frikort og Gladpakker har Udsatterådet ikke haft ressourcer til at gå i gang med denne opgave i 2019. Udsatterådet har dog sendt kommentarer til SUS vedrørende et notat om brug af bisiddere i Albertslund.

Udsatterådet har besluttet at prioritere denne opgave i 2020.

- Tandbehandling til udsatte grupper

I 2019 besluttede Udsatterådet at påbegynde arbejdet med at udbrede kendskabet til mulighederne for økonomisk støtte til tandbehandling. Parallelt hermed vil Udsatterådet arbejde for at tandbehandling bliver gratis for mennesker i en udsat livssituation. Baggrunden for dette er, at økonomien ofte forhindrer mennesker i en udsat livssituation i at få den nødvendige tandpleje. En del af disse mennesker har kroniske lungesygdomme, og her er god mundhygiejne og regelmæssige tandplejebesøg vigtige elementer i at forebygge lungebetændelse.

Udsatterådet har sendt en kommentar til SUS om forhold, som er væsentlige at tage hensyn til i en diskussion om en række modeller for en udvidet tandpleje for udsatte borgere.

- Høringsvar og kommentarer til dagsorden for udvalgte politiske udvalg

I 2019 har Udsatterådet sendt kommentarer til emner, der har været på dagsordenen for møder i SUS, EBU og KB. De emner, som Udsatterådet har sendt kommentarer til er: brug af bisiddere, tandbehandling til udsatte grupper, socialt frikort, sprøjteudlevering og vejledning om adgang til abstinensbehandling, opfølgning på borgere bosat på herberg og beskæftigelsesplan 2020 – 2022.

Udsatterådet har desuden sendt to opfordringer til SUS angående socialt frikort samt lokaler til foreningerne Stop Spild Lokalt Albertslund og Næstehjælperne Albertslund.

Udsatterådet har sendt hørings svar på Budgetkatalog 2020.

Alle kommentarer, opfordringer og hørings svar er vedhæftet som bilag.

Deltagelse i temadage, konferencer mv

Udsatterådet prioriterer at deltage i temadage og konferencer og indgå i lokale netværk, der er relevante for Udsatterådets arbejde. I 2019 har et eller flere medlemmer af Udsatterådet deltaget i:

- Det landsdækkende Rådet for Socialt Udsattes temadag om det sociale frikort
- Det landsdækkende Rådet for Socialt Udsattes netværksmøde for lokale udsatteråd i Østdanmark
- Det landsdækkende Rådet for Socialt Udsattes dialogmøde for alle lokale udsatteråd
- Det landsdækkende Rådet for Socialt Udsattes konference Socialt udsattes møde med sundhedssystemet
- Generalforsamling i den lokale forening Næstehjælperne Albertslund
- Generalforsamling i Stop Spild Lokalt Albertslund
- Borgermøder om budgetforslag i Albertslund

Udsatterådets vurdering af i hvor høj grad årets aktiviteter lever op til formålet

Formålet med Udsatterådet har to led. Det ene er at være talerør for borgere i en socialt udsat livssituation, og det andet er at rådgive relevante politiske udvalg.

Som det er nævnt ovenfor har Udsatterådet diskuteret, hvad det vil sige at være talerør, og hvordan Udsatterådet i praksis forvalter denne opgave. Det er Udsatterådets opfattelse, at de temaer og opgaver, Udsatterådet har arbejdet med i 2019, omhandler problemstillinger, som flere borgere i udsatte livssituationer kæmper med. Ved at sætte fokus på det sociale frikort er denne mulighed blevet mere synlig for målgruppen. Uddeling af Gladpakker sikrer gratis overskudsmad til økonomisk trængte borgere, der af forskellige årsager ikke selv er i stand til at hente mad ved Stop Spilds normale uddeling. Disse to eksempler viser, at Udsatterådets arbejde er til gavn for borgere i en socialt udsat livssituation. Udsatterådets deltagelse i generalforsamlinger i lokale foreninger, der arbejder for og med borgere i udsatte livssituationer, giver indblik i hvilke problemstillinger, som det vil være relevant for Udsatterådet at arbejde med.

Det andet led i formålet, nemlig at rådgive relevante politiske udvalg, varetager Udsatterådet ved at gennemgå dagsordenen for møderne i tre udvalg: Social- og Sundhedsudvalget, Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget og Børne- og Skoleudvalget. Når der behandles sager, som har relevans for borgere i udsatte livssituationer, sender Udsatterådet en kommentar til udvalgs mødet. Udsatterådet sender ligeledes svar på høringer, som behandler emner, der er relevante for Udsatterådet at forholde sig til. Udsatterådets kommentarer baserer sig på viden om lokale forhold i kommunen og viden indhentet på konferencer, temadage og ved at læse rapporter, artikler mv. Udsatterådets medlemmer informerer hinanden om relevante artikler mv. i Udsatterådets lukkede Facebook gruppe.

Udsatterådets økonomi

Udsatterådets bevilling for 2019 var på kr. 25.000,-. Derudover fik Udsatterådet overført kr. 18.000,- af uforbrugte midler fra 2018. Udsatterådet havde i alt kr. 43.000,- at gøre godt med i 2019. Forbruget i 2019 var på kr. 26.270,80. Restbeløbet på kr. 16.729,20 er søgt overført til 2020.

De største poster i 2019 har været:

- Bevilling til gulvbelægning i lokalet for Stop Spild Lokalt Albertslund, således at lokalet kunne leve op til kravene fra Levnedsmiddelkontrollen.
- Musikalsk indslag til Danmark Spiser Sammen arrangement i samarbejde med Stop Spild og Opstandelseskirken.
- Støtte til Julefællesskabet og
- Forplejning til Udsatterådets møder.

Bilag: Høringssvar afgivet i 2019

Høringssvar 17. januar 2019 til Social- og sundhedsudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Social- og Sundhedsudvalget den 17. januar 2019:

Punkt 8. SUS – Orientering fra Børn, sundhed og Velfærd

Punkt B. Brug af bisiddere på det sociale område

I Notatet fra Børn, Sundhed & Velfærd fremgår det, at i Albertslund bliver bisiddere brugt i et vist omfang, og at det især er venner og bekendte, der agerer som bisiddere.

Ifølge en ny undersøgelse fra Rådet for Socialt Udsatte gør det en stor forskel for socialt udsatte at have en bisidder med til møder med kommunen. Men mange socialt udsatte har et spinkelt netværk og har ofte ikke mulighed for at trække på familie, venner, kolleger, fagforening mv. Socialt udsatte er derfor afhængige af frivillige tilbud om bisidderordninger. Undersøgelsen peger på, at socialt udsatte ofte ikke kender til disse tilbud om frivillig bisidder, og/eller at procedurerne for at få støtte er for indviklede. Udsatterådet vil derfor opfordre kommunen til at støtte socialt udsatte borgere i at få etableret en kontakt med et frivilligt bisiddertilbud, så disse borgere får en reel mulighed for at få en bisidder med til møder, hvis de ønsker det.

Udsatterådet har på mødet den 24. oktober besluttet at arbejde for, at borgere, der ikke har mulighed for at trække på venner, familie eller bruge eksisterende tilbud om frivillig bisidder, kan få en bisidder med til møder med kommunen. Rådet er derfor i gang med at undersøge mulighederne for, at der i Albertslund oprettes et netværk af frivillige bisiddere.

Undersøgelsen fra Rådet for Socialt Udsatte kan downloades her: <https://www.udsatte.dk/publikationer/100/bisidderordninger-for-socialt-udsatte>

Opfordring 7. februar til Social- og sundhedsudvalget

Den 1. januar 2019 trådte lov om socialt frikort i kraft. Loven giver i en to-årig forsøgsperiode socialt udsatte borgere ret til at modtage et socialt frikort, der giver mulighed for at tjene op til 20.000,- kr. skattefrit pr. år, uden at indtægten fratrækkes forsørgerydelser som kontanthjælp, førtidspension eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser fx boligsikring.

På mødet i Udsatterådet den 31.1.2019 har rådet orienteret sig om og diskuteret loven om det sociale frikort. Udsatterådet ser det sociale frikort som en reel mulighed for, at socialt udsatte borgere kan få en chance for at blive en del af et arbejdsfællesskab på vilkår, som de kan leve op til, og dermed tjene egne penge. Udsatterådet vil derfor opfordre Social- og Sundhedsudvalget til at sikre:

- At loven om det sociale frikort bliver igangsat hurtigt, så flest mulige borgere i målgruppen når at få mulighed for at benytte frikortet i den to-årige forsøgsperiode

- At visitationen gøres fleksibel, lettilgængelig og med kort behandlingstid, da motivationen hos målgruppen ofte forsvinder hurtigt
- At kriterierne for at blive visiteret til er klare og tydelige
- At konsekvenserne for borgere, der er fritaget for 225-timers reglen, modtager førtidspension mv. er klare og tydelige
- At kommunen får identificeret og opsøgt virksomheder, som har opgaver med fleksible deadlines, som kan løses af borgere med socialt frikort
- At jobopslag bliver synlige, hvor målgruppen kommer til dagligt og på relevante jobplatforme
- At information om det sociale frikort spredes, så målgruppen får kendskab til muligheden

Der kan læses mere om det sociale frikort på:

- <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/sagsbehandling/socialt-frikort>
- <https://www.udsatte.dk/aktuelt/nyhedsside/pressemeddelelse-ny-rapport-viser-vejen-til-succes-for-det-socialt-frikort>
- <https://www.cabiweb.dk/publikationer/det-socialt-frikort/>

Opfordring 7. februar til Social- og sundhedsudvalget

I december blev der stiftet en ny forening i Albertslund – Stop Spild Lokalt (Albertslund), hvor formålet blandt andet er at sikre, at overskudsmad fra butikker kommer økonomisk trængte borgere til gode. Foreningen stod fx bag uddeling af overskudsmad fra forretninger i lokalområdet den 23. og den 31. december.

I januar blev der stiftet endnu en forening i Albertslund – Næstehjælperne Albertslund, hvor formålet er at støtte særligt udsatte borgere. Næstehjælperne har fx haft en tøjkælder i Opstandelseskirken, hvor borgere gratis kunne hente tøj. Denne kælder er nu lukket.

Begge foreninger er drevet af frivillige borgere i Albertslund. De to foreninger har behov for lokaler for at kunne hjælpe økonomisk trængte borgere med mad, tøj mv. Udsatterådet vil kraftigt opfordre Social- og Sundhedsudvalget til at gøre en indsats for at hjælpe de to foreninger med at få lokaler, og dermed sikre en mulighed for at de særligt udsatte borgere i kommunen kan få gratis mad og tøj. Kommunens (midlertidige) tomme lokaler kunne være en mulighed, fx Klub Stoppestedet, billedskolen eller Klub Vest.

Besluttet på mødet i Udsatterådet den 31.1.2019.

Høringssvar 28. marts til Social- og Sundhedsudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Social- og Sundhedsudvalget den 28. marts 2019:

Punkt 5. SUS/ØU/KB – Tandpleje for udsatte borgere

Udsatterådet ser det som positivt, at kommunalbestyrelsen har besluttet at undersøge mulighederne for at udvide omsorgstandplejen til at omfatte alle udsatte borgere i Albertslund.

Udsatterådet har følgende kommentarer til de foreslåede modeller for gratis tandpleje for udsatte borgere:

- Gratis tandpleje er vigtig for alle de nævnte målgrupper, da økonomien ofte betyder, at tandpleje bliver valgt fra.
- Sunde tænder er en afgørende faktor i forhold til at oplevet livskvalitet. Det at kunne smile til andre og ikke være flov over at åbne munden har betydning for at kunne indgå i sociale relationer og dermed undgå isolation og ensomhed
- Målgruppen udsatte borgere lider i højere grad af kroniske sygdomme som KOL, diabetes og hjertekarsygdomme end befolkningen i almindelighed. God mundhygiejne og regelmæssige tandplejebesøg er vigtige for at undgå at bakterier fra munden spredes til kroppen og fx giver lungebetændelse. Denne gruppe borgere er i særlig risiko for at få lungebetændelse, da deres lunger er belastede af den kroniske sygdom
- Opsøgende arbejde og mulighed for at blive fulgt til tandpleje er en forudsætning for, at de mest udsatte borgere kan benytte et tilbud om gratis tandpleje eller den eksisterende mulighed for tilskud efter Lov om aktiv Socialpolitik §§ 82 og 82 a
- Vejen til at få tilskud skal være enkel. Den nuværende mulighed for at få tilskud efter Lov om aktiv Socialpolitik §§ 82 og 82 a er så kompliceret, at mange opgiver på forhånd
- Oplysning om muligheden for at få gratis tandpleje – eller som nu få tilskud til tandpleje – skal være lettilgængelig. Som minimum skal man kunne få de nødvendige oplysninger ved at søge efter fx "tandpleje tilskud" på kommunens hjemmeside
- Hvis man pt. er berettiget til tilskud til tandpleje efter Lov om aktiv Socialpolitik §§ 82 og 82 a skal man selv lægge ud for tandpleje og efterfølgende søge om tilskud. Det forhindrer borgere, der ikke er i stand til at lægge ud, i at benytte ordningen.

Høringssvar 11. april til Social- og Sundhedsudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Social- og Sundhedsudvalget den 11. april 2019:

Punkt 6. SUS – Orientering fra Børn, Sundhed og velfærd, punkt C. Socialt frikort

I notatet fra forvaltningen om iværksættelse af lov om socialt frikort fremgår det, at der er nedsat en tværfaglig gruppe med ledelsesrepræsentanter fra Jobcenter, Borger & ydelse, Sundhed, Pleje & Omsorg og Social & Familie, og at gruppen indkaldes til møde, når Jobcentret modtager en ansøgning/henvendelse om socialt frikort fra en borger.

På mødet i Udsatterådet den 31.1.2019 har udsatterådet orienteret sig om og diskuteret loven om det sociale frikort. Udsatterådet ser det sociale frikort som en reel mulighed for, at socialt udsatte borgere kan få en chance for at blive en del af et arbejdsfællesskab på vilkår, som de kan leve op til, og dermed tjene egne penge.

Målgruppen for det sociale frikort er borgere med særlige sociale problemer. En del af målgruppen har mistillid til systemet, andre frygter at skulle gennem en langstrakt visitationsproces og nogle vil ikke af sig selv finde ud af muligheden for at kunne få et socialt frikort. For at det sociale frikort bliver en reel mulighed for målgruppen, er det nødvendigt at kommunen sikrer, at alle medarbejdere med kontakt med målgruppen – fx bostøtter, støtte-kontaktpersoner - har kendskab til lov om socialt frikort og ved, hvordan en borger kan

visiteres til dette. En borger bør kunne henvende sig til den medarbejder, vedkommende har den tætteste kontakt med, og her få hjælp til visitation til det sociale frikort.

En del af målgruppen har aldrig eller kun kortvarigt været på arbejdsmarkedet, og de vil derfor have behov for hjælp til at finde og få kontakt med et arbejdssted. For at det sociale frikort er en reel mulighed for disse borgere, vil det være nødvendigt med hjælp og støtte til denne proces.

Udsatterådet vil derfor opfordre Social- og Sundhedsudvalget til at sikre, at derudover nedsættelse af den tværfaglige gruppe iværksættes de nødvendige sociale indsatser, så det sociale frikort bliver en reel mulighed for målgruppen.

Udsatterådet har tidligere sendt en opfordring til Social- og Sundhedsudvalget angående iværksættelse af lov om socialt frikort. Denne opfordring er vedhæftet.

Hørings svar 24. april til Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget den 24. april 2019:

Punkt 5. EBU – Orientering fra By, Kultur, Miljø & Beskæftigelse, punkt A. Socialt frikort

I notatet fra forvaltningen om iværksættelse af lov om socialt frikort fremgår det, at der er nedsat en tværfaglig gruppe med ledelsesrepræsentanter fra Jobcenter, Borger & ydelse, Sundhed, Pleje & Omsorg og Social & Familie, og at gruppen indkaldes til møde, når Jobcentret modtager en ansøgning/henvendelse om socialt frikort fra en borger.

På mødet i Udsatterådet den 31.1.2019 har udsatterådet orienteret sig om og diskuteret loven om det sociale frikort. Udsatterådet ser det sociale frikort som en reel mulighed for, at socialt udsatte borgere kan få en chance for at blive en del af et arbejdsfællesskab på vilkår, som de kan leve op til, og dermed tjene egne penge.

Målgruppen for det sociale frikort er borgere med særlige sociale problemer. En del af målgruppen har aldrig eller kun kortvarigt været på arbejdsmarkedet, og de vil derfor have behov for hjælp til at finde og få kontakt med et arbejdssted. For at det sociale frikort er en reel mulighed for disse borgere, vil det være nødvendigt med hjælp og støtte til denne proces. Kommunen kan fx benytte eksisterende erhvervsnetværk til at informere om den nye lov om socialt frikort, støtte virksomhederne i at identificere egnede opgaver for borgere med socialt frikort og at motivere virksomhederne til at tage imod borgere med socialt frikort.

Udsatterådet vil derfor opfordre Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget til at sikre, at der udover nedsættelse af den tværfaglige gruppe iværksættes de nødvendige indsatser, så det sociale frikort bliver en reel mulighed for målgruppen.

En del af målgruppen har mistillid til systemet, andre frygter at skulle gennem en langstrakt visitationsproces og nogle vil ikke af sig selv finde ud af muligheden for at kunne få et socialt frikort. Udsatterådet har derfor også sendt en kommentar til Social- og Sundhedsudvalgets møde den 11. april med opfordring til at sikre, at der iværksættes de nødvendige sociale indsatser, så det sociale frikort bliver en reel mulighed for målgruppen.

Rådet for Socialt Udsatte har udgivet et inspirationskatalog om det sociale frikort som kan læses her <https://www.udsatte.dk/publikationer/101/socialt-frikort-til-socialt-udsatte>.

Høringssvar 20. maj til Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget den 20. maj 2019:

Punkt 2. EBU – Emner til morgenbriefinger for virksomheder

I forlængelse af Udsatterådets kommentar til BSU mødet den 24. april 2019 om det sociale frikort (dagsorden punkt 5. EBU – Orientering fra By, Kultur, Miljø & Beskæftigelse, punkt A. Socialt frikort) vil Udsatterådet anbefale, at der på den næste morgenbriefing for virksomheder orienteres om muligheden for at ansætte en medarbejder med socialt frikort, og virksomhederne på denne måde kan være med til at gøre en positiv forskel for socialt udsatte.

Børne- og Socialministeriet har udgivet en pjece til virksomheder, der informerer om ordningen, målgruppen og giver gode råd til fx rekruttering. Pjecen kan både bestilles og downloades her: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/sagsbehandling/socialt-frikort>

Høringssvar 19. august til Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget den 19. august 2019:

Punkt 4. EBU – Orientering fra By, Kultur, Miljø og Beskæftigelse

A. Indsatser for at øge kendskabet til socialt frikort

Udsatterådet ser positivt på forvaltningens planer for at øge kendskabet til det sociale frikort, som er beskrevet i notatet til EBU og SUS. Udsatterådet bemærker, at der er sat aktiviteter i gang for at informere borgere og medarbejdere. Udsatterådet vil her gøre opmærksom på, at det kan være nødvendigt med opsøgende indsats for at nå målgruppen, fx ved at uddelegere den konkrete visitation til de medarbejdere, der har direkte kontakt med målgruppen. For at sikre, at alle potentielle borgere i målgruppen bliver opmærksomme på tilbuddet, kan forvaltningen overveje muligheden for at forhåndsvisitere ud fra de oplysninger, forvaltningen har om borgerne.

Udsatterådet bemærker ligeledes, at der bliver taget flere forskellige initiativer til at informere virksomhederne om det sociale frikort. Disse initiativer vil forhåbentlig lette vejen til et job for borgere, der bliver visiteret til et socialt frikort.

Hen over sommeren har der været debat i medierne om det sociale frikort med argumenter om, at det er en dyr ordning som indtil videre er kommet få til gode, at kommunerne ikke kender til ordningen, at målgruppen er nervøse for at blive trukket i ydelser. Udsatterådet ser det som positivt, at Albertslund ikke lader sig skræmme af disse argumenter, men nu sætter en række initiativer i gang, som forhåbentlig fører til, at flere borgere i målgruppen får et job med det sociale frikort.

Høringssvar 26. august til Social- og Sundhedsudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Social- og Sundhedsudvalget den 26. august 2019:

Punkt 10. SUS – Orientering fra Børn, Sundhed og Trivsel

F. Indsatser for at øge kendskabet til socialt frikort

Udsatterådet ser positivt på forvaltningens planer for at øge kendskabet til det sociale frikort, som er beskrevet i notatet til EBU og SUS. Udsatterådet bemærker, at der er sat aktiviteter i gang for at informere borgere og medarbejdere. Udsatterådet vil her gøre opmærksom på, at det kan være nødvendigt med opsøgende indsats for at nå målgruppen, fx ved at uddelegere den konkrete visitation til de medarbejdere, der har direkte kontakt med målgruppen. For at sikre, at alle potentielle borgere i målgruppen bliver opmærksomme på tilbuddet, kan forvaltningen overveje muligheden for at forhåndsvisitere ud fra de oplysninger, forvaltningen har om borgerne.

Udsatterådet bemærker ligeledes, at der bliver taget flere forskellige initiativer til at informere virksomhederne om det sociale frikort. Disse initiativer vil forhåbentlig lette vejen til et job for borgere, der bliver visiteret til et socialt frikort.

Hen over sommeren har der været debat i medierne om det sociale frikort med argumenter om, at det er en dyr ordning som indtil videre er kommet få til gode, at kommunerne ikke kender til ordningen, at målgruppen er nervøse for at blive trukket i ydelser. Udsatterådet ser det som positivt, at Albertslund ikke lader sig skræmme af disse argumenter, men nu sætter en række initiativer i gang, som forhåbentlig fører til, at flere borgere i målgruppen får et job med det sociale frikort.

P.S. Denne kommentar er også sendt til møde i Erhvervs- Beskæftigelsesudvalget den 19.08.2019

P.P.S. En ny undersøgelse fra VIVE om udsattes ønsker og drømme for fremtiden viser, at det mest fremtrædende ønske for udsatte borgere er at deltage i arbejdsfunktioner, og mange vil gerne have helt ordinære arbejdsopgaver. Undersøgelsen er omtalt i dagens netudgave af Kristeligt Dagblad. Undersøgelsen "Bag om fællesskabsmålingen" kan læses på VIVE's hjemmeside: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/bag-om-faellesskabsmaalingen-14114/>

Høringssvar 10. september til Kommunalbestyrelsen

Det sociale frikort - Albertslund viser vej fra tanke til handling

Udsatterådet vil gerne opfordre kommunalbestyrelsen til at sikre, at denne overskrift bliver til virkelighed, så nogle af de mest udsatte borgere får mulighed for at deltage i samfundets fællesskaber. Udsatterådet har derfor nedenstående kommentarer til kommunalbestyrelsesmødet den 10. september 2019.

Punkt 32. ØU/KB – forslag fra Enhedslisten og Dansk Folkeparti om socialt frikort

Udsatterådet er bekendt med forvaltningens initiativer for at formidle viden om det sociale frikort. Det er dog udsatterådets opfattelse, at mange borgere i målgruppen for det sociale frikort endnu ikke kender til ordningen. Det betyder dog ikke, at målgruppen ikke er interesserede i tilbuddet. En ny undersøgelse fra VIVE om udsattes ønsker og drømme for fremtiden viser, at det mest fremtrædende ønske for udsatte borgere er at deltage i arbejdsfunktioner, og mange vil gerne have helt ordinære arbejdsopgaver.

Udsatterådet vil derfor opfordre kommunalbestyrelsen til at sikre, at der gøres en ekstra indsats for at formidle viden om det sociale frikort direkte til målgruppen og deres netværk og til fagpersoner og frivillige med jævnlig kontakt med målgruppen, og at visitationen gøres meget enkel, ubureaukratisk og lettilgængelig – at man fx også kan udfylde en ansøgning i papirudgave.

Det har vist sig vanskeligt at skaffe job til borgere med socialt frikort. Udsatterådet vil derfor også opfordre kommunalbestyrelsen til, at man finder jobs til borgere med socialt frikort i kommunalt regi. Ud over at det giver jobmuligheder, kan det også være med til at vise vejen for virksomhederne i Albertslund.

Høringssvar Budgetkatalog 2020

Udsatterådet har på sit møde den 7. september 2019 diskuteret Budgetkatalog 2019. Udsatterådet bemærker, at der er flere forslag, der vil få negative konsekvenser for borgere, der er i eller er i risiko for at komme i en udsat livssituation. Det kan betyde en forringet livskvalitet for borgerne og en mere omkostningstung indsats fra kommunen på længere sigt.

Rådet har følgende kommentarer til udvalgte punkter i budgetkataloget:

1.1.3 Takststigning og takstforenkling på Musikskolen (*budgetkatalog 1 side 14*)

Under 'Konsekvenser for service for borgerne' nævnes muligheden for at indføre en fripladsordning. Udsatterådet anbefaler, at der indføres en fripladsordning, så alle børn uanset forældrenes indkomst har mulighed for at benytte musikskolens mange gode tilbud.

1.1.6 Lukning af Fitness (*budgetkatalog 1 side 18*)

Det kommunale fitnesscenter er et tilbud, som også rummer borgere i en udsat livssituation. Tilbuddet benyttes bl.a. til borgere, der er i forløb i Jobcentret, hvor kombination af svømmehal, fitness og kostvejledning er med til at give borgere en bedre livskvalitet og bedre muligheder for at komme i arbejde.

Det er ikke alle borgere i en udsat livssituation, der ser de private fitnesstilbud, som et reelt alternativ til det kommunale tilbud, hvilket kan betyde at disse borgere stopper med at dyrke motion. Det kan på sigt medføre at disse borgere kan have brug for en dyrere og mere indgribende indsats. På den baggrund vil Udsatterådet anbefale, at det kommunale fitnesscenter ikke nedlægges.

1.1.7 Holdundervisning og kostvejledning i Fitness nedlægges (*budgetkatalog 1 side 20*)

Kombinationen af holdundervisning og kostvejledning er et tilbud, som bl.a. benyttes af Jobcentret – se kommentar til punkt 1.1.6 Lukning af fitness.

1.1.10 Øget billetpris i Badesøen i weekender og skoleferie (*budgetkatalog 1 side 24*)

En stigning af billetprisen i Badesøen kan betyde, at familier med en presset økonomi ikke vil have mulighed for at benytte Badesøen så ofte som tidligere. Disse familier har ofte heller ikke økonomi til at tage på sommerferie, og her kan Badesøen være et alternativ til en ferie.

Udsatterådet foreslå, at der indføres fribilletter/fripladser til økonomisk trængte borgere, så tilbuddet er en reel mulighed for alle borgere.

13.4 – 1.3.7 Tidlig indsats – decentralt, åbent børnehus, motorikmedarbejder og familiepladser samt punkt 1.3.13 Nedskrivning af Den sociale pulje (*budgetkatalog 1 side 39 – 46 og side 58*)

Alle disse fem besparelser vil betyde en forringelse af vilkårene for udsatte børn, som har behov for en ekstra målrettet indsats for at forhindre eller formindske konsekvenserne af social ulighed. Hvis disse forslag gennemføres bør visionen for Albertslund ændres fra "En by for børnene, det grønne og fællesskabet" til "En by for de ikke udsatte børn, det grønne og fællesskabet".

1.3.4 Tidlig indsats – decentralt (*budgetkatalog 1 side 39*)

Ved at nedlægge den tidlige decentrale indsats fjernes den særlige støtte til socialt udsatte børn, en støtte der har det klare formål at forebygge udsathed. Dermed vil der være større risiko for at disse børn ikke vil have de samme muligheder for at få et godt liv som andre børn, og at de senere i børne- og ungdomslivet vil have behov for mere indgribende og dermed også mere omkostningstung kommunal indsats. Udsatterådet vil derfor anbefale, at den tidlige decentrale indsats ikke nedlægges.

1.3.5. Tidlig indsats – Åbent børnehus (*budgetkatalog 1 side 41*)

Ved at nedlægge indsatsen Åbent børnehus fjernes en mulighed for støtte, socialt samvær og læring i at være forældre for gruppe af forældre og børn i en udsat livssituation. Det kan betyde, at denne gruppe børn og forældre ikke får en nødvendig støtte til at sikre børnene gode opvækstvilkår.

kår, og på sigt kan det betyde en mere omfangsrig og dyrere indsats fra kommunen. Udsatterådet vil derfor anbefale at tilbuddet Åbent børnehus bibeholdes.

1.3.10 Forældrebetalt og kommunalt arrangeret frokost- og madordning (budgetkatalog 1 side 51)

Ved indførelse af forældrebetalt frokost vil det fremover være den enkelte forældrebestyrelse der beslutter om frokosten skal være kommunalt arrangeret eller om børnene skal have madpakker med. Hvis forældrebestyrelsen beslutter af fravælge den kommunalt arrangerede og forældrebetalte frokost betyder det, at familier, hvor børnene har friplads, selv skal betale for frokosten. Da det drejer sig om familier med en stram økonomi, kan det betyde, at disse børn ikke kan få den ernæringsmæssige gode kost, som de har behov for.

I forslaget står der at beslutningen om madordningen afgøres ved en demokratisk proces via forældrebestyrelsen. Her vil de økonomiske konsekvenser for familier med fripladser ikke nødvendigvis være et tungtvejende argument, og disse forældre kan opleve det stigmatiserende at skulle fortælle, hvilken konsekvens en beslutning om madpakker kan have for deres børn.

Udsatterådet vil derfor anbefale at frokosten fremover er finansieret som hidtil. Hvis det besluttes at frokostordningen fremover skal være forældrebetalt anbefaler udsatterådet at familier med friplads kompenseres økonomisk, hvis forældrebestyrelsen beslutter at børnene skal have madpakker med.

1.3.13 Nedskrivning af den sociale pulje (budgetkatalog 1 side 58)

En nedskrivning af midlerne i den sociale pulje vil betyde at udsatte børn ikke kan få den støtte, de har behov for at mindske konsekvenserne af uligheden. Dette vil betyde forringede muligheder for disse børn og kan på sigt også betyde en mere omfangsrig og dyrere kommunal indsats.

1.3.18 Forældrebetalte bleer (budgetkatalog 1 side 68)

For familier med friplads vil en gennemførelse af forældrebetalte bleer ikke kun betyde en serviceforringelse. Det kan have den konsekvens at familien må skære yderligere ned på beløbet til fx mad. De familier, der ikke har penge til mad til hele måneden, vil også være dem, der har friplads. Hvis forældre fremover selv skal betale bleer, vil Udsatterådet anbefale, at familier med friplads kompenseres økonomisk for dette.

1.4.3 Omsorgstandplejen - interval (budgetkatalog 1 side 76)

Ved at ændre intervallet for omsorgsplejen fra 12 måneder til 24 måneder øges risikoen for en forringet livskvalitet og en række alvorlige sygdomme for en gruppe borgere, der er i en særlig udsat livssituation. Der er tale om borgere, der har en stærkt nedsat egenomsorg, og derfor ikke er i stand til at sørge for de daglige tandbørstninger. Det er i forslaget nævnt, at man efter et par kan vurdere om der er sket en stigning i udgifterne til indlæggelser pga. lungebetændelser som følge af ringe tandhygiejne. Udsatterådet opfatter det som uværdigt, at vi i Albertslund bruger udgifterne

til indlæggelser pga. lungebetændelse som begrundelse for en indsats, der kan afhjælpe sygdomme og forbedre livskvaliteten for en gruppe af de mest udsatte borgere.

1.4.4 Fit for Kids (Sundhedsplejen) (budgetkatalog 1 side 78)

Sundhedsprofilen fra 2017 viser bl.a. en stigning i mistrivsel og dårlig mental sundhed blandt unge. Overvægt kan være en årsag til dette. I forslaget peges der på, at forældrene selv må finde et tilbud i privat regi. Hvis Fit for Kids nedlægges anbefaler Udsatterådet, at børn fra familier med en stram økonomi får bevilget behandling i privat regi, således at disse børn har samme mulighed som andre børn for at få støtte.

1.7.2 Reduktion af midler til Sundhedspuljen (budgetkatalog 1 side 135)

Som nævnt tidligere viser sundhedsprofilen fra 2017 bl.a. en stigning i mistrivsel og dårlig mental sundhed blandt unge. Headspace er et tilbud om anonyme samtaler til unge, der har problemer med ensomhed, job, uddannelse mv. Ifølge en analyse af Headspace udarbejdet af Økonomer Uden Grænser oplever 78% af de unge, at de får hjælp fra Headspace. Samme analyse peger på, at for hver krone, der bruges på driften af et Headspace-center i et år, får samfundet syv kroner igen. Udsatterådet anbefaler at Headspace fortsat skal være et tilbud for unge, både af hensyn til de unge og til kommunens fremtidige økonomi.

1.7.3 Diverse råd, pensionistklubber og ældreaktiviteter (budgetkatalog 1 side 137)

Ensomme ældre og ældre i en udsat livssituation vil især blive berørt af de besparelser, dette forslag omfatter. Der er som nævnt under Konsekvenser for service til borgerne ikke alternativer til de aktiviteter, der bliver berørt, så derfor vil konsekvenserne især ramme de ældre, der ikke er i stand til at benytte aktiviteter i andre kommuner. En besparelse på dette område kan betyde at disse borgere på sigt kan få behov for en mere indgribende og dyrere indsats. Udsatterådet vil derfor anbefale, at denne besparelse ikke gennemføres.

3.9 Lukning af Klubben (budgetkatalog 3 side 17)

Klubben er et tilbud for psykisk syge og psykisk sårbare borgere over 18 år, der her kan få støtte til at komme sig efter alvorlig psykisk sygdom, hjælp til at klare hverdagen, socialt samvær og mulighed for at opbygge et nært netværk. Ved at lukke Klubben forringes denne gruppe borgeres muligheder for at genopbygge deres liv efter alvorlig sygdom, og konsekvensen kan være indlæggelse eller genindlæggelse på psykiatriske afdelinger eller behov for mere omfattende støtte i hjemmet. Udsatterådet anbefaler at Klubben fortsættes for at sikre, at denne gruppe borgere, der er i en særlig udsat livssituation, har et tilbud om individuelt tilrettelagt støtte i nærområdet.

Høringssvar 28. oktober til Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalget den 28. oktober 2019:

Punkt 1. EBU – Beskæftigelsesplan for 2020 - 2022

Udsatterådet ser det som positivt, at 1. udkast til Beskæftigelsesplan 2020 – 2022 har et tydeligt fokus på borgere, der er i en udsat livssituation. Rådet har bemærket, at der under afsnittet Nationale mål for beskæftigelse er skrevet ind, at kommunen udbreder kendskabet til det sociale frikort.

For at konkretisere udbredelsen af det sociale frikort, vil Udsatterådet foreslå, at det bliver skrevet ind i flere steder i beskæftigelsesplanen. Det kan fx være under:

- 1: Vi bringer borgerne tæt på virksomhederne

Under "Sådan gør vi" kan der tilføjes at kommunen samarbejder med virksomheder om job til borgere, der har et socialt frikort.

Der kan desuden tilføjes følgende målepunkt: flere borgere med socialt frikort får et arbejde

- 3: Vi understøtter udsatte borgere i at udvikle nye kompetencer og finder gode jobmatch

Under "Sådan gør vi" kan det tilføjes, at kommunen sikrer, at virksomhederne får større indsigt i, hvordan de finder jobs til borgere med socialt frikort. Der kan desuden tilføjes følgende målepunkt: flere borgere med socialt frikort får et arbejde

Høringssvar 21. november til Social- og Sundhedsudvalget

Udsatterådet har følgende kommentarer til dagsorden for mødet i Social- og Sundhedsudvalget den 21. november 2019:

Punkt 7. SUS – Orientering fra Børn, Sundhed og Trivsel

A. Sprøjteudlevering og vejledning om adgang til abstinensbehandling for stofbrugere

Let adgang til sterilt injektionsudstyr er en meget væsentlig faktor for at forhindre forgiftninger, sygdomme og i sidste ende dødsfald for intravenøse stofbrugere. Det er derfor nødvendigt, at der lokalt i Albertslund er mulighed for at få dette udstyr, således at borgere med et intravenøst stofbrug altid kan få fat på rent udstyr, og ikke fristes til at dele udstyr eller benytte urent udstyr, hvilket kan føre til fatale konsekvenser. I Sundhedsstyrelsens pjece (bilag 4) side 10 er der en række eksempler på udleveringssteder, og Udsatterådet anbefaler, at forvaltningen overvejer, hvilke af disse, der i Albertslund har en let og diskret adgang og er uden overvågning, og dermed vil være relevante udleveringssteder.

I notatet i bilag 1 nævnes det, at borgere med et intravenøst stofbrug, der ikke er i behandling hos KABS, skal henvises til skadestuen for at få abstinensbehandling, og at forvaltningen udarbejder en skriftlig information til borgerne. Ved lovændringen pr. 1. juli 2019 præciseres det, at borgere også kan henvende sig til egen læge for at komme i abstinensbehandling indtil substitutionsbehandling kan iværksættes i kommunalt regi. Udsatterådet anbefaler, at denne mulighed omtales i informationsmaterialet, og at det også sikres at de lokale praktiserende læger kender til den.

H. Indsatsen tæt opfølgning af borgere på herberg.

Udsatterådet ser det som positivt at den tætte opfølgning af borgere på herberg overgår fra projekt til drift, og at den udvides til at omfatte andre borgere, der behov for en tæt opfølgning for at undgå hjemløshed.

K. Socialt frikort

Udsatterådet ser det som positivt, at der iværksættes yderligere initiativer for at udbrede kendskabet til socialt frikort for borgere, medarbejdere og firmaer og for at sikre lettere adgang til ansøgningskemaer.